

Cím: 9-10 és 12-13 éves gyermekek kreatív gondolkodásának összehasonlító elemzése

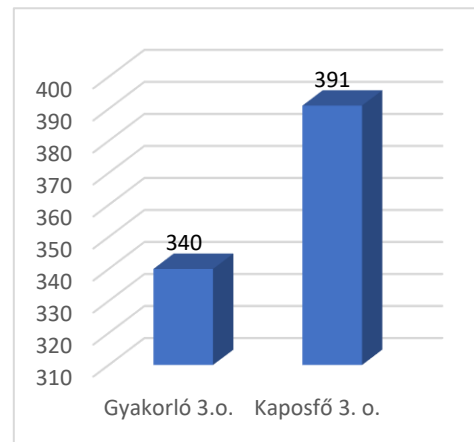
Készítette: Bakos Katalin

**Tanító szak, alapképzés, nappali
Neveléstudományi intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra
tanszék**

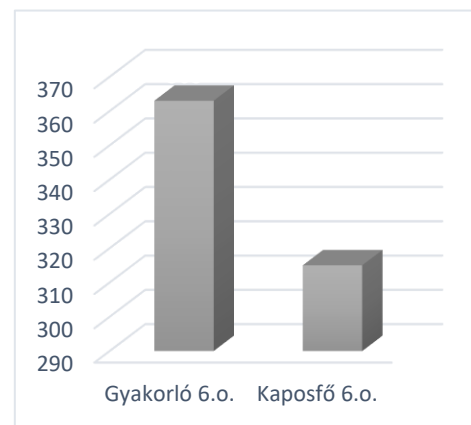
**Belső témavezető: Rónai Gábor
mesteroktató**

Dolgozatomhoz négy osztályban végeztem el a TCT-DP kreativitás gondolkodás tesztet, az egyik intézmény a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, a másik a Szennai Fekete László Általános Iskola Kaposfői Tagintézménye. Mindkét intézményben felmértem egy harmadikos és egy hatodikos osztályt, amelyeknek eredménye a dolgozatom során összehasonlításra került. A bevezetőben kitértem arra, hogy számít-e a gyerekek otthoni háttere. Ezért választottam olyan két iskolát, amelyek kontrasztosak egymással. A felvetésem az volt, hogy a városi intézményben tanuló diákok összeségében kevesebb pontot fognak elérni, mint a vidéki diákok. Ezen hipotézisemet alátámasztottam azzal, hogy nagyban befolyásoló tényezőnek számít az elektronikai eszközök használata, a modern eszközökkel való kapcsolat. Tapasztalatom szerint azon diákok kreatív gondolkodása, képzelete és önkifejezése szignifikánsabb, akik megfogható dolgokkal, játékokkal töltik a szabadidejüket, mivel ilyenkor a problémamegoldó gondolkodásuk, a vizuális képzeletük jelentősebb mértékben fejlődik, működik. Míg a városi diákok anyagi háttere a legtöbb esetben jó, kiváló addig a kaposfői iskolába járó tanulók többsége hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, így a legtöbb esetben nekik az alap dolgok beszerzése is nehézséget okozhat, ezáltal a modern világ dolgaiból, elektronikus eszközök tekintetében kevesebb tapasztalatuk van. Ezek a tényezők mind befolyásolják a kreativitást, amely a „hétköznapi értelemben az emberek azon adottságait, képességeit, sajátosságait foglalja magába, amelyek alkalmassá teszik arra, hogy rugalmasan, találékonyan megoldja a problémáit, praktikusán rendezze el a környezetét, értékes produktumot hozzon létre”. (Schleinerné et al. 2001: 4) Sokat segített, hogy a két hónapos összefüggő tanítási gyakorlatomat Kaposfőn végeztem, melynek köszönhetően beleláltam a mindennapokba, valamint a gyerekek életébe. Megfigyeltem azt, hogy a szabadidejükben

kreatív munkálatokkal foglalják le magukat, valamint a rajz és a technika óra során is nagyobb lelkesedéssel, figyelemmel tevékenykednek. Ennek oka véleményem szerint, hogy az otthoni környezetben ezeket a dolgokat nem feltétlen tudják elvégezni az anyagi szükségletek miatt. Megfigyeltem azt is, hogy önállóságban magasabb szinten állnak, mint azok a diákok, akiknek a szülei jobb anyagi helyzetben állnak és nagyobb támogatást nyújtanak a gyerekeiknek. Természetesen ezzel nem azt mondom, hogy a városi intézményben nem fordulnak elő rosszabb helyzetből érkező gyerekek, de jelentősen kevesebb mint, az általam választott vidéki iskolában. Dolgozatom elején részletes leírást adtam a választott intézményekről, valamint a diákközösség összetételéről, képességeiről. Ezután ismertettem az általam választott és számos másfajta rajztesztet is. Összefoglalva leírtam az első benyomásom a kész tesztekéről, osztályokról és intézményre lebontva. Bemutattam a teszt felvételének utasításait, követelményeit, valamint az értékelés menetét. Az összehasonlító elemzésem során végig haladtam az értékelési szempontokon, ezek alapján egyaránt kerestem differenciát és kongruenciát, osztályok, korosztályok és intézmények közötti összehasonlítást végeztem. Minden szempontnál részletesen elemeztem a pontozás alapjait, kiemelve kiváló és általános alkotásokat. Az elemzésem végérvényesen kimutatta, hogy a harmadikos osztályok közül a kaposfői teljesített jobban ezzel részben alá támasztva a bevezetésben felállított hipotézisemet (1.ábra). Azonban a hatodikos korosztály esetében a

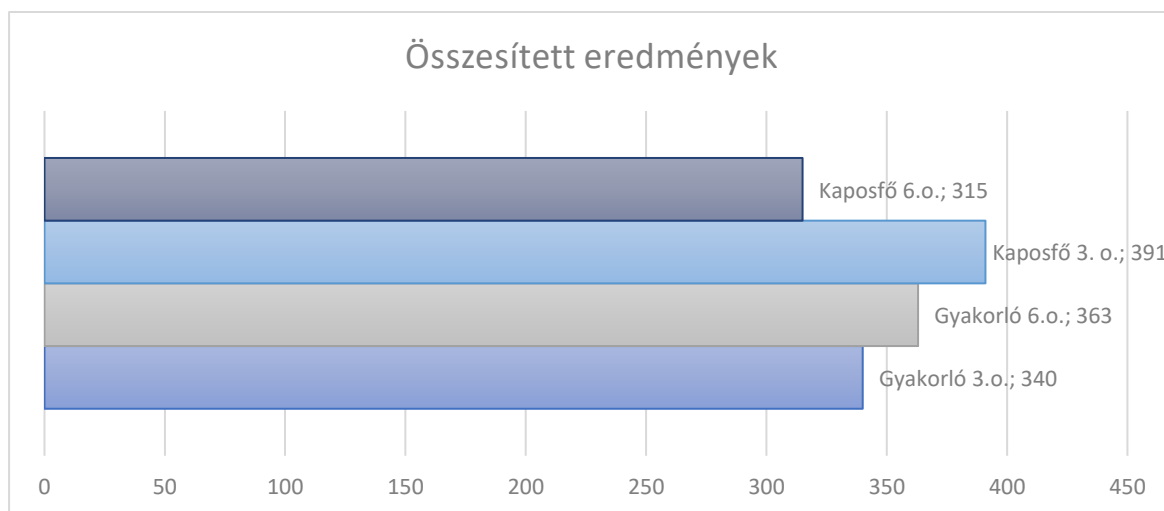
1.ábra: Összesített pontszám - 3. osztályos tesztek adatai (Forrás: saját készítés)

2.ábra: Összesített pontszám - 6. osztályos tesztek adatai (Forrás: saját készítés)

városi intézmény diákjainak eredménye mutat magasabb tendenciát (2.ábra). Ennek okát – tapasztalataim szerint – annak vélem, hogy a kaposfői diákok ezen korosztálya nem mutatott kimagasló örömet a rajzóra iránt, valamint mögöttes háttérnek elmondhatom, hogy a támogatást egyre kevésbé fogadják el. Közre játszik az is, hogy a kortársak befolyásolják egymás vizualitását, mivel nekik már számít a társak véleménye, így próbálnak ez alapján alkotni, és esetleg nem minden kreatív gondolat jelenik meg az ábrázolásban. A kaposfői felső osztályos diákok közül sokan nem kapnak otthon támogatást, nem egy diák van, aki a nyolcadik osztály

elvégezése után nem folytatja tanulmányait, ők ebben a korban már nem rajonganak az iskoláért, valamint a tanulásban nincs motivációjuk, hiányzik a célkitűzés az életükből, sajnos nagyon nehezen törnek ki az adott környezetükből. A jelentős értékcsökkenés a korosztályok között amiatt is lehet, mivel alsó tagozaton az osztályfőnök és a társ pedagógus mindig ott van, támogatják őket folyamatosan, azonban a felső tagozaton az osztályfőnök általában csak az osztályfőnöki órán és maximum egy általa tartott szak tanórán van ténylegesen az osztályával, tehát ez a fajta támogatás sincs jelen a hatodikosoknál. Pedig véleményem szerint nekik itt nagyon is szükségük lenne rá, azért, hogy fel tudjanak emelkedni abból az élethelyzetből, amiben vannak. Mindemelett összeadva a harmadikos és hatodikos eredményeket (3.ábra), végérvényesen a Kaposfői Általános Iskola tesztelt diákjainak minimális értékdiffereciával magasabb a kreatív gondolkodás mutatói, azonban ezen intézmény és a Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola eredménye között nincs jelentős eltérés. A számos kreatív rajz láttán elmondhatom, hogy sokat más-más szemszögből lehet megközelíteni, mivel minden alkotó, művész alkotása mögött több van, mint maga a produktum. Egry József (Fodor, 1980) elmondása szerint – konkrét példát mutatva – ő nem a Balatont festette, hanem azt, amit a Balaton mond neki. Minden figura, elem mögött a legtöbb esetben sokkal több a tartalom, mint mi szemlélők gondolnánk. A teszt elemzés során képet kaptunk a vizsgált korosztály alkotói képzeletéről is, amely alapja az emlékképek, ezek teszik lehetővé az álmodozást, melyeket összetársítva lép működésbe a fantáziánk. (Környeiné et al. 2001) Az alkotások által nem csak az alkotót ismerhetjük meg, hanem általa magunkat is, hogy egy-egy elemben, alkotási részletben mit látunk meg, mi jut róla eszünkbe. (László, 1973) Végszónak Osho (2005) szavait idézném: „A kreativitás az egyéni szabadság illata.”

3.ábra: Összesített pontszám -3. és 6. osztályos tesztek adatai (Forrás: saját készítés)